

Styrdokument, riktlinje

Dokumenttyp:	Riktlinje
Beslutad av:	Kommunstyrelsen (2013-04-10 § 63)
Gäller för:	Alla kommunens verksamheter
Giltig från och med:	10 april 2013
Dokumentansvarig:	Utvecklingsstrateg
Senast reviderad:	7 juni 2023 (Kommunstyrelsen § 93, Ärendenr KLF 2023/201)
Senast granskad:	12 mars 2025

En mängd nationella lagar och förordningar styr kommunernas verksamhet. Kommunens egna övergripande styrdokument är fullmäktiges mål och budget. De kommunövergripande målen bryts sedan ned och nämndspecifika mål tillförs genom beslut i respektive nämnd. Utifrån dessa anger därefter verksamheterna aktiviteter/egna mål med koppling till nämndmålen.

För att kunna leda kommunens verksamheter i önskad riktning upprättas även andra styrdokument på olika nivåer i organisationen. Strävan är att hålla nere antalet styrdokument.

Syfte

Ett fåtal tydliga och inbördes relaterade dokument underlättar både styrning och uppföljning av verksamheterna. Syftet med en gemensam terminologi för kommunens styrdokument är att:

- Tydliggöra de olika dokumentens inbördes förhållande och status med unik beteckning som knyts till beslutsnivå.
- Kunna härleda vem och vilken funktion som är ansvarig för dokumentet.
- Alla styrdokument ska ha enhetlig layout och utgå från gemensam dokumentmall.

Nivåer och benämning

Styrdokumentet delas in i tre nivåer och fem olika dokumenttyper; policy, program, riktlinjer, handlingsplan och rutiner.

Nivå 1, politiskt övergripande styrdokument (kommunfullmäktige)

- Policy

Nivå 2, politiskt områdesspecifika eller övergripande styrdokument (kommunstyrelse, nämnd)

- Strategi
- Program
- Riktlinjer

Nivå 3, förvaltning (verkställighetens styrdokument)

- Handlingsplan
- Rutiner

Uppföljning av styrdokument

Alla styrdokument ska årligen följas upp som en del av internkontrollen i respektive nämnd/styrelse eller förvaltning. Den dokumentansvarige ser till att dokumentet kommuniceras med berörda samt revideras vid behov.

Undantag – styrdokument som inte omfattas av terminologin

Den gemensamma terminologin kan inte användas på vissa dokument som styrs av lagstiftning eller av beslut i instanser utanför kommunen. Exempel på sådana är:

Översiktsplan

En kommuntäckande plan som redovisar grundragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden och den framtida bebyggelseutvecklingen.

Reglemente

Respektive nämnd/styrelses uppdrag av vilket det framgår ansvarsområde och beslutskompetens.

Ägardirektiv

Kommunfullmäktiges direktiv för styrning av sina bolag.

Bolagsordning

Aktiebolagslagens krav på vad en bolagsordning ska innehålla.

Lokala föreskrifter

Regeringen kan i förordningar ge bland annat kommuner rätt att utfärda lokala föreskrifter med detaljerade bestämmelser inom särskilt angivna områden. Utöver dessa styrdokument finns det rutiner, checklistor och dylikt som används i olika kommunala verksamheter efter behov.

Beskrivning av styrdokumentsnivåer

Nivå 1, kommunfullmäktige

Policy

En policy är ett kommunövergripande dokument som anger kommunens förhållningssätt till något specifikt som vanligtvis rör flera verksamhetsområden eller kommunen som helhet. Den kan klargöra vår syn på till exempel ledarskap eller miljöfrågor. En policy ger principer som vägledning för bedömningar men innehåller inga tydliga regler.

En policy tar vanligtvis, men inte nödvändigtvis, sin utgångspunkt i visionen, kärnvärdena och fullmäktiges mål och utgör en politisk viljeriktning för ett visst sakområde.

Konkretisering av policyn kan i många fall krävas och inkluderas då i ett särskilt avsnitt i dokumenten. Se även innebörden av vad som beskrivs under Riktlinjer i nivå 2.

Nivå 2, kommunstyrelse och nämnd

Strategi

Strategier är redskap som bland annat beskriver prioriterade handlings- och förhållningssätt för hur inriktningar och resultatmål ska uppnås och avser att ge svar på frågorna vad, hur, vem och när vid mer komplexa verksamhetsområden.

Strategidokument kan utformas på olika sätt när det gäller ämnesval, innehåll och form. De bör stimulera och gynna bredare infallsvinklar och på det sättet få till stånd samverkan mellan verksamheter och skapa en större helhet.

För kommunstyrelsens långsiktiga styrning är det viktigt att strategier tas fram. För att de ska vara framgångsrika för organisationen bör de bland annat kännetecknas av att de är:

- Handlingsinriktade
- Kundfokuserade
- innovativa

Program

Programmet beskriver olika långsiktiga utvecklingsområden enligt nämndens uppdrag. Programmet pekar ut en riktning och anger prioriteringar och kan innehålla mer konkreta utvecklingsområden och direktiv som rör nämndens ansvarsområde.

Se även Policy under nivå 1. Programmet kan ha koppling till Policy. Återfinns Program och Riktlinjer i samma dokument ska det framgå av titeln på dokumentet.

Riktlinjer

Detta dokument kan vara fristående, eller utgöra en konkretisering av en Policy eller ett Program. Riktlinjerna ger vägledning för hur arbetsuppgifterna ska utföras inom viss verksamhet. Riktlinjerna anger vilken nivå på verksamheten/tjänster som kan erbjudas. Riktlinjerna lämnar visst utrymme för den enskilda handläggaren att göra egna bedömningar.

Nivå 3, förvaltning (verkställighet)

Handlingsplan

Här avses verkställighet inom tjänstemannaorganisationen. Handlingsplanen beskriver de önskade åtgärderna/aktiviteterna så att de kan omsättas till verklighet. Utifrån handlingsplanen ska de önskade åtgärderna kunna utföras av varje på området kompetent medarbetare. Åtgärderna ska beskrivas i detalj.

Handlingsplanen ska ange vem som är ansvarig för att åtgärderna blir utförda, ett tidsschema för genomförandet samt beskriva hur uppföljningen ska ske. Kopplingar kan finnas till dokument enligt nivå 1 och 2.

Rutiner

Rutiner är en samling förhållningssätt som påbjuder arbetssätt enligt till exempel ledningssystem eller regler som sätter gränser för verksamheten för medarbetarna. Dessa är de mest konkreta styrdokument. Rutiner kan röra sig om att fastställa arbetsflöden genom processbeskrivningar eller regler (paragrafer) som kan påbjuda eller förbjuda visst agerande.

Rutinerna måste vara tydliga för att inte medföra osäkerhet. Kopplingar kan finnas till dokument enligt nivå 1 och 2. Beslutsfattare kan till exempel vara ledningsgrupp (KLG), förvaltningschef eller enhetschef.

Att tänka på vid upprättande av styrdokument

1. Behövs styrdokument? Om frågan är reglerad genom lagstiftning krävs kanske inget styrdokument, utan i stället en anvisning av handbokskaraktär.
2. Hur ska styrdokumentet benämnas enligt regelverket i detta dokument?
3. Finns det andra styrdokument som ska upphävas eller revideras på grund av det nya styrdokumentet?
4. Hur kan dokumentet utformas för att stödja processen för styrning och ledning i Vetlanda kommun?
5. Ansvarsfördelningen ska vara tydlig. Det ska framgå vilka uppdrag som delas ut och vilka adressaterna är.
6. Hur ska dokumentet följas upp? Detta ska framgå i styrdokumentet.

Bilaga 1 – dokumentmall för styrdokument

Skriv titel här

Dokumenttyp:	Välj dokumenttyp utifrån vilken nivå beslutet fattas på
Beslutad av:	Beslutad av (Datum för ursprungsbeslutet §)
Gäller för:	Ange antingen "Alla Vetlanda kommuns verksamheter" eller specifik förvaltning/avdelning
Giltig från och med:	När började dokumentet att gälla
Dokumentansvarig:	
Senast reviderad:	När ändrades dokumentet senast (nämnd §)
Senast granskad:	När granskades innehållet senast
